

(D06) DIETA BOGATORESZTKOWA

Dieta bogatoresztkowa jest przeznaczona dla osób z zaparciami oraz z zaburzeniami czynności jelit np. pobudliwością jelita grubego. Jej głównym założeniem jest **zwiększenie podaży błonnika pokarmowego**, szczególnie błonnika nierozpuszczalnego, który pobudza perystaltykę jelit. Dieta ta opiera się na zasadach racjonalnego żywienia, z naciskiem na produkty pełnoziarniste, warzywa, owoce oraz odpowiednie nawodnienie.

DOSTOSUJ ILOŚĆ KALORII I PŁYNÓW

Zapotrzebowanie na energię zależy od masy ciała, stanu zdrowia i poziomu aktywności. W uproszczeniu można przyjąć:

<p>Dla osób z prawidłową masą ciała zapotrzebowanie energetyczne liczymy na aktualną masę ciała</p> $30kcal \times masa \text{ ciała (kg)}$ <p>Przykład: $50kg \times 30 = 1500kcal/dobę$</p>	<p>Przy nadwadze/otyłości zapotrzebowanie energetyczne liczymy na należną masę ciała</p> $Wzrost(cm) - 100 = \text{należna masa (kg)}$ <p>Przykład: $160 \text{ cm} - 100 = 60kg$ $\rightarrow 60 \times 30 = 1800kcal/dobę$</p>	<p>Zapotrzebowanie na płyny</p> <p>Spożywaj minimum 30-40ml płynów / kg masy ciała</p> <p>* zwiększając spożycie błonnika należy zwiększyć spożycie płynów</p>
---	---	--

JAK PRAWIDŁOWO KOMPONOWAĆ POSIŁKI?

Posiłki w diecie bogatoresztkowej powinny być spożywane regularnie, co 3–4 godziny. Każdy posiłek powinien zawierać źródło białka, węglowodanów złożonych z produktów pełnoziarnistych oraz warzywa lub owoce bogate w błonnik, które najlepiej, aby stanowiły około połowy talerza. Całość należy uzupełnić zdrowymi tłuszczami głównie roślinnymi, a podstawowym napojem w ciągu dnia powinna być woda, szczególnie przy zwiększonej podaży błonnika.

(D06) DIETA BOGATORESZTKOWA

JAKIE PRODUKTY WYBIERAĆ?

WĘGLOWODANY	<ul style="list-style-type: none"> Należy ograniczyć spożycie produktów zbożowych wytwarzanych z jasnej, wysokooczyszczzonej mąki, takich jak: chleb pszenny biały, biały makaron, biały ryż, drobne kasze (np. manna, kuskus), kajzerki itd. W ich miejsce zaleca się wybierać produkty pełnoziarniste, np. pieczywo razowe lub graham, makaron pełnoziarnisty, ryż brązowy lub basmati pełnoziarnisty, kaszę gryczaną, pęczak czy komosę ryżową. Nie zaleca się słodczy, gotowych deserów, ciast, słodkich bułek i innych wysoko przetworzonych produktów cukierniczych.
WARZYWA I OWOCE	<ul style="list-style-type: none"> Zaleca się spożywanie wszystkich, różnorodnych warzyw i owoców. Do każdego posiłku włącz warzywa lub owoce (łącznie minimum 400g dziennie - bez ziemniaków i batatów). Warzyw bogatych w błonnik powinno być minimum 3 porcje dziennie. Większość warzyw i owoców spożywaj na surowo.
TŁUSZCZE	<ul style="list-style-type: none"> Zaleca się tłuszcze roślinne (np. oliwa z oliwek, olej lniany), tłuste ryby morskie oraz orzechy i nasiona. Należy unikać tłuszczów nasyconych, jak masło, smalec czy śmietana, oraz tłuszczów trans obecnych w margarynach twardych, fast foodach, produktach smażonych i paczkowanych wypiekach.
BIAŁKO	<ul style="list-style-type: none"> Źródłem białka powinno być chude mięso (np. kurczak, indyk), chude ryby, jaja, niesłodzony nabiał, soja (np. tofu) oraz nasiona roślin strączkowych np. (soczewica, ciecierzycyca, groch, fasola). Niewskazane są tłuste mięsa czerwone oraz przetworzone wędliny, takie jak salami, parówki czy pasztety.
ŻYWNOŚĆ PRZETWORZONA	<ul style="list-style-type: none"> Zaleca się unikanie produktów wysokoprzetworzonych, takich jak fast foody, gotowe dania, mrożonki, dania instant i zupy w proszku.
NAPOJE	<ul style="list-style-type: none"> W codziennej diecie powinny znaleźć się woda (mineralna, źródlana, gazowana lub nie), napary ziołowe, herbata i kawa bez cukru. Niewskazane są słodzone napoje gazowane, napoje energetyczne, dosładzane soki i smakowe napoje roślinne.

(D06) DIETA BOGATORESZTKOWA

BŁONNIK POKARMOWY

Błonnik pokarmowy to składnik roślinny, który reguluje pracę jelit. Szczególnie ważny jest błonnik nierozpuszczalny, pobudzający perystaltykę i zapobiegający zaparciom. Zalecane spożycie to 40–50 g dziennie.

Przykładowa zawartość błonnika (g / 100 g produktu)		
Maliny 6,6 g	Gruszka 3,0 g	Śliwki 1,4 g
Brokuł 3,0 g	Marchew 2,8 g	Groszek zielony 6,0 g
Pieczywo razowe 7,0 g	Płatki owsiane 7,0 g	Kasza gryczana 10 g
Ryż brązowy 4,0 g	Soczewica 11 g	Ciecierzycza 12 g
* Wartości orientacyjne, mogą się różnić w zależności od odmiany i stopnia dojrzałości produktu.		

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

- **Stosuj zdrowe techniki kulinarne** – gotuj na parze, piecz, duś, grilluj bez smażenia na głębokim tłuszczu.
- **Nie podjadaj między posiłkami** – jedz regularnie co 3–4 godziny, pij wodę, gdy poczujesz głód między posiłkami.
- **Nie dosładzaj i nie dosalaj** – unikaj dodawania cukru i soli do potraw, ogranicz produkty przetworzone. Zamiast soli używaj dużej ilości suszonych ziół.
- **Czytaj etykiety** – wybieraj produkty z prostym składem, bez zbędnych dodatków, cukru i nadmiaru soli.
- **Jedząc poza domem** – wybieraj dania gotowane, pieczone lub grillowane, unikaj smażonych i panierowanych potraw, sosów na bazie śmietany oraz słodkich napojów.
- **Planuj posiłki z wyprzedzeniem** – łatwiej utrzymać zdrowe nawyki i unikać przypadkowych, niezdrowych wyborów.

Zalecenia mają charakter ogólny i nie zastępują indywidualnej konsultacji z dietetykiem.

PIŚMIENNICTWO:

1. Jarosz M., Rychlik E., Stoś K., Charzewska J. (red.). Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie. Warszawa: Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, 2024.
2. Szostak-Węgierek D. Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. Warszawa: PZWL Wydawnictwo Lekarskie, wyd. 2, 2021.
3. Myszkowska-Rygiak J., Harton A. Healthy diet – healthy life: the role of diet in lifestyle medicine. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022;19(7):3842. doi:10.3390/ijerph19073842